

Ν.Δ. ΚΑΡΟΥΖΟΣ

Ίούλιος Βέρν και Ἄνδρέας Ἐμπειρικός

Αμα διαβάζει κανένας τόν Ἄνδρέα Ἐμπειρικό στά τόσο παλλόμενα πεζά του καί τυχαίνει νά ξέρει τίς παλαιές καθαρευουσιάνικες μεταφράσεις τοῦ Ἰούλιου Βέρν, εἶναι ἀδύνατο νά μή συσχετίσει τή γλώσσα τοῦ κάλλιστου τῶν ὑπερρεαλιστῶν τῆς ρωμιοσύνης μέ ἐκείνη τῶν ἀναφερομένων μεταφράσεων. Ἐχω τήν ἄποψη πῶς ὁ Ἐμπειρικός θά πρέπει νά διαμόρφωσε τή μαγιά τοῦ γλωσσικοῦ του πεπρωμένου ἀπό τέτοια διαβάσματα τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. Ἡ ἄποψή μου, βέβαια, κρέμεται στή διαίσθηση. Ποτέ μου δέν τό θεώρησα σωστό νά τοῦ κάνω κάποτε κάποιαν ἐρώτηση ἀπάνω σ' αὐτό τό ζήτημα. Γνωρίζω πῶς κάθε ποιητής φανερόνεται ἐξαιρετικά εὐαίσθητος σέ παρατηρήσεις ἐπιδράσεων. Ἐν τούτοις, ὅταν ἔλαχε μιά μέρα νά μοῦ διαβάσει στό φιλόξενο σπίτι του —πᾶνε ἀρκετά χρόνια ἀπό τότε— κομμάτια τοῦ μεγάλου του μυθιστορήματος «Ὁ Μέγας Ἀνατολικός», ἐκμεταλλεῦτηκα τήν εὐκαιρία γιά νά παρατηρήσω σχολιάζοντας: «Εἶσθε ἕνας μυθικῆς, θά ἔλεγα, ὅσο κι ἀπόμακρης γραφῆς Ἑλληνας Ἰούλιος Βέρν τοῦ ἔρωτα». Ὁ Ἐμπειρικός ἀκούγοντας αὐτά τά λόγια ἐνθουσιάστηκε, μίλησε μάλιστα μ' ἕναν ὀλόψυχο θαυμασμό, μέ πραγματική λατρεία γιά τόν Ἰούλιο Βέρν, ἀλλά ὅ,τι κατάλαβε ἀπό ἐκεῖνο πού ἐγώ εἶπα ἦταν πῶς πραγματικά, μέσα στό ἔργο του, τόν ἔρωτα τοῦ μέλλοντος ὀραματιζότανε, τήν ἀνώτερη ἐξέλιξη τοῦ ἐρωτικοῦ παράγοντα στήν ἀνθρώπινη μοίρα, τήν κατάφαση τῆς ἐρωτικῆς ἐλευθερίας ἢ ὅπως λένε σήμερα «σεξουαλικῆς ἀπελευθέρωσης». Φυσικά, δέν ἐξήγησα τί ἐγώ ἐννοοῦσα χαρακτηρίζοντάς τον ὡσάν ἕναν Ἰούλιο Βέρν. Ἐμεινε ἐκεῖ τό πράμα. Ὁ Ἐμπειρικός εἶχε δώσει στά λόγια μου τή δική του κατεύθυνση.

Ν.Δ. Καρούζος